

KAJ JE TUBERKULOZA?

Tuberkuloza ali **jetika** je okužba z bakterijo Mycobacterium tuberculosis.

- je nalezljiva bolezen (pljuč) in pogosto poteka kronično, s številnimi zapleti in če je ne zdravimo, lahko vodi tudi v smrt.
- bolezen se lahko pojavi v katerikoli življenjski dobi človeka.
- še danes je velik problem zaradi slabe in pomanjkljive zdravstvene oskrbe, slabih življenjskih pogojev in revščine v določenih, manj razvitih predelih sveta.

POVZROČITELJ:

Povzročitelj so **bacili Mycobacterium tuberculosis**, ki jih je leta 1882 odkril Robert Koch; zaradi tega se po njem imenuje Kochov bacil. Bacili so negibljivi, brez kapsule, zelo odporni proti fizikalnim in kemijskim sredstvom, živi ostanejo v vlažnih in temnih, mrzlih prostorih po več mesecev. V nekaj minutah pa jih uničijo sončni, ultravijolični žarki.

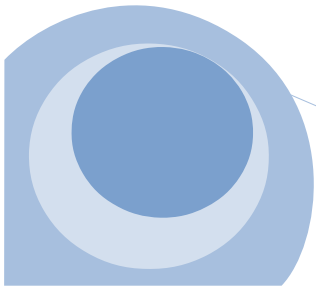
REZERVOAR:

Rezervoar je človek. Izjema je *Mycobacterium bovis*, kjer so rezervoar živali (govedo) in se ljudje lahko okužijo s pitjem surovega mleka okuženih krav.

PRENOS BOLEZNI

Bacili TB se **prenašajo kapljično po zraku**, ko okužena oseba kašlja, kiha ali govori. Prodrejo globoko v dihalo. **potreben dolgotrajnejši kontakt oziroma izpostavljenost okuženi osebi**, preden zbolijo drugi.

Obolele matere lahko prenesejo na otroka okužbo pred ali med porodom.

OBOLEVNOST:

Dejavniki tveganja, ki **pripomorejo k lažjemu prenosu in dovzetnosti za okužbo s TB**, so:

- zmanjšana telesna obrambna sposobnost nasploh ali zaradi HIV/AIDS okužbe, sladkorne bolezni, drugih težkih pljučnih obolenj (npr. silikoza pljuč), zdravljenje s kortikosteroidi, kemoterapijo, tesni kontakti z okuženo osebo; spol (moški pogosteje kot ženske); starost (starejši obolijo prej); stanje slabe prehranjenosti.

KLINIČNA SLIKA

Ločimo **prikrito TB okužbo**, ki poteka brez znakov (simptomov) in ni kužna ter **aktivno TB**, ki je kužna in če ni ustrezno zdravljena, lahko tudi smrtna.

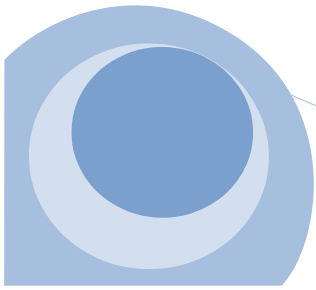
VRSTE:

- TB obolenja trebušne votline
TB obolenja mehurja in ledvic
TB kosti (predvsem otroci)
TB centralnega živčnega sistema poškodbe možganovine
TB osrčnika
TB sklepov
TB bezgavk
TB reproduktivnih organov
TB hrbtenice

DIAGNOSTIKA

Prvi korak k odkritju TB je **presejalni (screening) kožni test s tuberkulin antigenom**. Okužba s bacilom TB pogosto privede do občutljivosti na ta antigen. Tuberkulinski preizkus pokaže, ali je bil organizem že v stiku z bacilom ali ne, oziroma stanje po cepljenju, če je bilo to uspešno.

Tuberkulin je antigen, ki ga uporabljajo za diagnozo tuberkuloze. Infekcija z bakterijo povzroča tuberkulozo.

TUBERKULOZA

POTEK BOLEZNI;primer:pljuča

Ko prodrejo bakterije tuberkuloze v bronhije in pljuča, telesu lastne snovi sprožijo obrambni mehanizem. Nastane nespecifično vnetje, nekroza tkiva, hipersenzibilizacija in alergija, kar zaznamo kot pozitivni tuberkulinski test. Primarni žariščni del v pljučih se sesiri in oddvoji od ostalega tkiva. Sesirjeno tkivo se utekočini in pacient ga izkašlja. Nastanejo prazne jamice v pljučih ali kaverne. V tem stadiju se bolezen lahko konča, lahko pa se povzročitelj bolezni razširi s krvjo ali limfo ali preko bronhialnega sistema po telesu in povzroči težke bolezenske pojave. Če in kako se povzročitelj razširi po telesu, je odvisno od imunološke reakcije in od starosti pacienta.

PREPREČEVANJE

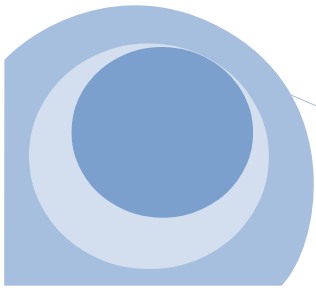
Preprečevanje obolenja je možna z učinkovitim spremljanjem obolenja. Urejeno, higiensko življenje, primerna hrana, počitek in ukvarjanje s športom.

ZDRAVLJENJE TUBERKULOZE

- kemoterapevtska sredstva - tuberkulostatiki.
- Kirurško zdravljenje

ZGODOVINA TUBERKULOZE

Tuberkuloza se je pojavila že pred tisočletji. Opisi bolezni so znani že od Hipokrata naprej, šele sredi 19. stoletja pa so odkrili, da gre za nalezljivo bolezen. 24. marca 1882 je nemški zdravnik Robert Koch prvi odkril povzročitelja, ki so ga najprej poimenovali Kochov bacil. Svetovna zdravstvena organizacija je zato ta dan razglasila za svetovni dan boja proti tuberkulozi.

TUBERKULOZA

ZANIMIVOSTI

- Ocenjuje se, da je s TB okuženih približno dve milijardi ljudi ali tretjina vsega svetovnega prebivalstva. Vsako leto se na novo okuži približno devet milijonov ljudi, obenem pa vsako leto umre za posledicami TB dva do tri milijona ljudi.
 - Tuberkuloza je med tremi najsmrtonosnejšimi nalezljivimi boleznimi na svetu; pred njo je na prvem mestu AIDS, za posledicami katerega letno umre okoli 3 milijone ljudi, tuberkulozi na drugem mestu pa sledi na tretjem mestu malarija z enim milijonom žrtev letno.
 - Poznali so jo že v davni preteklosti, saj so jo našli pri egipčanskih mumijah.,
-